

LEERLIJN	
Titel	Thematische Leerlijn Fotografie en Muziek De thema's sluiten o.a. aan bij de Da Vinci methode
Ontwikkeld door	 Orkest van Gelderland & Overijssel

ALGEMEEN	
Titel activiteit	Een eigen Haka met bodypercussie
Groep	Groep 8
Soort activiteit	Muziekles
Plaats	In de klas
Duur	50 minuten
Leergebied	Kunstzinnige oriëntatie
Discipline	Muziek
Thema	Maori
Omschrijving van de activiteit	Met deze activiteit maken leerlingen kennis met de 'Haka'. Ze oefenen ritmes door middel van body-percussie en ervaren de functie van een dirigent. Leerlingen kunnen ritmes naklappen en zelf ritmes en bodysounds verzinnen en nadoen. Ze maken en doen een eigen Haka op basis van de traditionele tekst 'Ka Mate'.
Plaats in de reeks	Dit is een muziekles die behoort bij het thema: 'Maori'. Bij dit thema is ook een fotografees beschikbaar.
Leeropbrengst	<ul style="list-style-type: none"> - De leerling kan klank-, vorm- en/of betekenisaspecten van muziek in zijn composities verwerken en daarbij de vormprincipes herhaling, contrast en variatie toepassen. - De leerling kan zijn muzikale ideeën vormgeven en uitvoeren met behulp van zijn stem, bodypercussie en beweging. - De leerling kan zelfstandig, ritmisch en in de maat, eenvoudige ritmische en melodische (begeleidings)patronen uitvoeren kan daarbij reageren op (lied)leidingsgebaren. - De leerling kan (alleen en in groepsverband) een eigen idee of bestaande compositie uitvoeren en presenteren aan anderen en doet dat met overtuiging. - De leerling kan overwogen keuzes maken voor zijn composities en die communiceren met anderen. - De leerling kan ontvangen suggesties verwerken in zijn werk(proces). - De leerling staat open voor feedback en kan die eventueel verwerken in het eigen werk(proces). - De leerling kan presenteren met overtuiging.
Presentatie-mogelijkheid als afsluiting thema	Uitvoering van de Haka. Uitvoering van de bodypercussie.
Rolverdeling	De leerkracht geeft deze les

UITVOERING	LES
Vorbereiding en benodigdheden	Zet klaar: - de PowerPoint presentatie bij deze les (met speakers voor het lied) - internetverbinding
Aandachtspunten & bijzonderheden	<p>Het maken van bodypercussie en een Haka kan geluidsoverlast geven bij andere klassen, houd hier bij de planning en locatie van deze muziekles rekening mee.</p> <p>Ritmische geluiden maken met je lijf noem je bodysounds of bodypercussie. Ritmische geluiden met je stem maken noem je beatboxen.</p> <p>Haka is de naam van een groep ceremoniële dansen van de Maori's uit Nieuw-Zeeland. Ten onrechte wordt vaak gedacht dat de Haka altijd een oorlogsdans is. Naast de oorlogsdans (de Peruperu) bestaan er ook Haka's voor bijvoorbeeld begrafenissen. Haka's worden bij allerlei gelegenheden uitgevoerd, bijvoorbeeld ter verwelkoming van toeristen, vaak voor de traditionele hangi, de welkomstaaltijd. Ook bij festiviteiten en sportwedstrijden worden Haka's uitgevoerd. Sommige dansen staan vast, sommige laten enige ruimte voor wat de dansers zelf willen laten zien.</p> <p>Het oefenen met bodypercussie vormt een inleiding op het maken van een Haka.</p>
Oriëntatie	<p>Alle muziek heeft ritme. Sommige ritmes zijn makkelijker te voelen dan andere. Maar alle ritmes zijn terug te brengen tot hun essentie: de lengte van de verschillende noten. Je kunt het beste leren wat een ritme is door het te ervaren.</p> <p><u>Bodysounds naspelen</u> Beginpositie: De leerlingen staan in de kring. De leerkracht klapt enkele ritmes voor, de leerlingen klappen het na.</p> <p>Voorbeeldritmes:</p> <p>___ . . ___ of . ___ . ___ of ____ . . of ___</p> <p>___ = lang . = kort</p>
Onderzoeken Opdracht 1 Bodypercussie	<p><u>Ritmes en bodysounds verzinnen</u> Laat nu de leerlingen om de beurt een ritme bedenken dat de rest van de klas moet herhalen.</p> <p>Laat nu de leerlingen ook om de beurt een bodysound bedenken. Bijvoorbeeld knippen met je vingers, klakken met je tong, klappen op je borst. De leerling doet het geluid voor, de leerling rechts van hem neemt het geluid over, en die rechts van deze leerling ook weer etc. Zo wordt het geluid met een soort domino-effect de hele kring rondgestuurd.</p> <p><u>We will rock you (dirigeren)</u> Ritme heeft een bepaalde puls. Laat de leerlingen hun pols voelen. Ze voelen dan het ritme van hun eigen hartslag. De popgroep Queen heeft dit hartslagritme gebruikt als intro voor hun nummer 'We will rock you' https://www.youtube.com/watch?v=tJYN-eG1zk. Zet dit ritme op met de klas: stamp, stamp, klap; stamp, stamp, klap (._ . _). Een dirigent zou dit in tweeën dirigeren: één: stamp, stamp twee: klap</p> <p>Doe dit voor en geef de maat aan voor de klas. Laat de leerlingen versnellen en vertragen; zo voelen ze wat de invloed van een dirigent kan zijn. Een dirigent geeft ook hard en zacht aan en wanneer je moet beginnen of stoppen. Spreek tekens af en laat de leerlingen hiermee experimenteren.</p>
Uitvoeren	<u>Een ritme aan- en uitzetten</u>

<p>Opdracht 1 Bodypercussie</p>	<p>Beginpositie: De leerlingen staan in de kring. De leerkracht leert de klas de volgende twee ritmes aan: 1 _ . . _ (herhalen) 2 . . _ . . ? (herhalen)</p> <p>_ = lang . = kort ? = rust</p> <p>Verdeel de kring in twee helften. De ene helft gaat ritme 1 klappen (bodypercussie); zij gaan de hele tijd door zoals een lopende band steeds doorgaat. De leerkracht geeft de maat aan. Later kan een leerling dit doen.</p> <p>De andere helft klapt ritme 2 en wordt 'aangezet' door leerkracht (later de leerling). Na een paar herhalingen worden ze weer 'uitgezet'.</p> <p>Na een paar keer aan-/uitzetten wisselen de kringhelften van ritme of kunnen er nieuwe ritmes worden bedacht.</p> <p><u>En een extra uitdaging: lukt het ook in 3 groepen?</u> Verdeel de klas in drie groepen. Elke groep krijgt een eigen ritme dat zij kunnen klappen of stampen. De dirigent geeft aan wat hij/zij wil horen. Eén vinger in de lucht betekent bijvoorbeeld het klapritme en 2 vingers betekent het stampritme. De dirigent zet nu het klapritme van groep 1 aan én het stampritme van groep 2. Dan zet hij groep 2 uit en groep 1 laat hij wisselen naar het stampritme. Dan laat hij groep 3 klappen. Ga zo maar door. Iedere deelnemer moet zo erg opletten wat hij moet doen.</p>
<p>Onderzoeken Opdracht 2 Haka van de Maori</p>	<p>Haka betekent letterlijk 'dans', en in de Maori cultuur bestaan er voor vele gelegenheden verschillende soorten Haka. Zo heb je bijvoorbeeld Haka om mensen welkom te heten, voor bruiloften, begrafenissen, sportevenementen en talloze andere aangelegenheden.</p> <p>Van deze gelegenheden was een bekende uiteraard oorlogsvoering. De Maori hadden verschillende stammen en deze vochten onderling hun geschillen uit. Voor de strijd losbarstte deden beide kanten een hiervoor speciaal bedoelde Haka, met als doel de tegenstander zodanig te intimideren dat deze op voorhand de strijd al opgaf. Ook probeert men door een neertrekkende beweging de kracht van de goden vanuit de hemel naar beneden (in de krijger) te trekken.</p> <p>Bekijk klassikaal de drie filmpjes in de PowerPoint presentatie: De traditionele Haka, de Haka bij sporten en de Haka bij een bruiloft.</p> <p>Bespreek met de leerlingen: Wat is de bedoeling van een Haka voor het begin van een wedstrijd? (om de tegenstander te imponeren/intimideren) Vraag de leerlingen om de dans te omschrijven.</p> <p>Toelichting: De dans bestaat uit een reeks van gebaren, vaak beginnend vanuit een door de knieën gebogen spreidstand. Je spant je spieren aan en slaat er vervolgens op (bijvoorbeeld achtereenvolgens op de borst, de armen en de bovenbenen). Ook zie je enge/boze gezichtsuitdrukkingen, zoals het oogwit en een lange tong.</p> <p>Een Haka dient soms ook voor het vertellen van een verhaal. De Maori hadden geen schrift en dus geen overlevering via geschreven woorden. Er zijn traditionele en erg oude Haka en er worden altijd nog nieuwe Haka geschreven. Vandaag gaan we een traditionele Haka zingen en er zelf bewegingen bij verzinnen.</p>
<p>Uitvoeren Opdracht 2 Maak een Haka!</p>	<p>Bij een Haka laat je je hele lichaam spreken. Het moet dus met volle overtuiging en vanuit je tenen!</p> <p><i>Het ontstaan van de traditionele Ka Mate Haka</i> <i>De oorsprong van de Ka Mate zou een gebeurtenis zijn in 1820, toen een Maori-leider, Te Rauparaha genaamd, op de vlucht was voor een vijandige stam.</i></p>

	<p><i>Tijdens die vlucht herhaalde Te Rauparaha telkens de woorden "ka mate, ka mate" (ik sterf, ik sterf). Uiteindelijk kwam Te Rauparaha terecht in een bevriende stam en vroeg de leider, een vriend, om hem te verstoppen. Deze vriend stemde toe en Te Rauparaha was in veiligheid.</i></p> <p><i>Zeker van het feit dat hij ging leven herhaalde hij telkens de woorden "ka ora, ka ora" (ik leef, ik leef) en "tenei te tangata puhuruhuru nana nei i tiki mai whakawhiti te ra" (dit is de harige man die de zon terugbracht zodat ze weer kon schijnen). De "harige man", ook bedoeld als moedige man, was eigenlijk zijn vriend die hem bescherming gaf. De zon die weer scheen was een toespeling op het feit dat hij weer een toekomst en een dag te leven had.</i></p> <p>Gebruik PowerPoint pagina 5 en 6 om de tekst van deze Haka te leren.</p> <p>Verdeel de klas in kleine groepen en geef elke groep een regel tekst, waarbij ze in 10 minuten krachtige bewegingen bij moeten verzinnen, geïnspireerd op de Haka's die ze hebben gezien.</p> <p>De verschillende groepen presenteren hun stukje Haka aan elkaar en nemen de bewegingen over, zodat iedereen alle bewegingen kent. Vervolgens doen we de hele Haka achter elkaar.</p> <p>De leerkracht geeft het startsein door 'hopé!' te zeggen. Op dat moment doet iedereen zijn handen/vuisten in zijn zij. Daarna roept de leerkracht 'Kia mau!'. Op dat moment kijkt iedereen met een boze angstaanjagende blik en begint de Haka.</p> <p>Variatie: Het is ook mogelijk om de klas in tweeën te verdelen en elke groep een eigen Haka te laten verzinnen, zodat ze deze om de beurt tegen elkaar kunnen uitvoeren, zoals ook bij een sportwedstrijd wordt gedaan.</p>
<p>Evalueren Muziek</p> <p>Thema</p>	<p>Hoe vond je het om bodypercussie te spelen? Hoe vond je het om een traditionele Haka te doen? Lukte het iedereen om dat met volle overtuiging te doen of was dat moeilijk/eng? Was het moeilijk om de tekst te leren? Wat vond het publiek van de Haka? Welke bewegingen vond je het mooist?</p> <p>In Nederland hebben we geen Haka's, maar wel andere dansvormen. Kun je een paar dansvormen noemen, en hebben deze dansen ook een functie? Dansen wij bijvoorbeeld ook weleens om indruk te maken?</p>